

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VII, Nr. 237

Parasjat Wajjakheel

24 Adar I, 5768
1 maart 2008

Overzicht Parasjat Wajjakheel (Sjemot 35:1-38:20)

Mosjé Rabbeinoe spoort *Bnei Jisraël* aan Sjabbat te houden en vraagt donaties voor het materiaal voor de bouw van het *Misjkan* (Tent der samenkomst). Hij verzamelt goud, zilver, edelstenen, dierenhuiden en garen, zowel als kruiden en olijfolie voor de *menora* en voor de zalving. De vorsten van elk van de twaalf stammen brengen de edelstenen voor het borstschild en *efod* van de *Kohen Ġadol*. Hasjem wijst Betsalel en Oholiav aan als meester-vaklieden voor de bouw van het *Misjkan* en het bijbehorende vaatwerk. *Bnei Jisraël* geven zoveel dat Mosjé op zeker moment de giften moet weigeren. Speciale gordijnen met twee verschillende bedekkingen worden ontworpen om dienst te doen als materiaal voor het dak en de ingang van het *Misjkan*. Met goud bedekte panelen op zilveren voetstukken worden met elkaar verbonden en vormen de muren van het *Misjkan*. Betsalel maakt de *aron hakodesj* (de heilige ark), waarin de Tabletten met de Tien Geboden bewaard worden, van hout, van binnen en van buiten overdekt met goud. Op de deksel van de ark bevinden zich twee kleine figuurtjes, die met hun gezichten naar elkaar toegekeerd staan, en die met hun vleugels de ark bedekken. De *menora* – zevenarmige kandelaar – en de *sjoelchan* – de tafel met de toonbroden, worden ook van goud gemaakt. Twee altaars worden er gemaakt: een klein kruidenaltaar van hout, overtrokken met goud, en een groter altaar voor de offers, gemaakt van hout en overtrokken met koper.

Met toestemming vertaald uit Torah Weekly van Ohr Somayach in Jerusalem, Israel

©1998 Ohr Somayach International - All rights reserved.

Haftara Parasjat Wajjakheel (I Melachiem 7:40-50)

Chiram, de zoon van een weduwe van de stam Dan, wiens vader afstamde van de stam Naftalie, was een kopersmid en woonde in Tsor (*Tyrus*). Hij was wijs en vakbekwaam om het werk voor het Heiligdom van Koning Sjlomo te doen. De Haftara voor Asjkenaziem vertelt dat hij de koperen voorwerpen van het Beit HaMikdasj maakte. Verder geeft Sjlomo opdracht tot de vervaardiging van de gouden voorwerpen voor het Beit HaMikdasj.

Het verband met de parasja

De parasja gaat over de bouw van het Misjkan, de Haftara gaat over de bouw van het Beit HaMikdasj.

Inzicht in parasjat Wajjakheel

35. ¹Nu liet Mosjé de hele gemeente Israël verzamelen en zei tegen hen: dit zijn de dingen die Hasjem geboden heeft te doen:

Hij liet de hele gemeente Israël verzamelen – Dit was op de ochtend na Jom Kippoer, de dag dat Mosjé van de berg was afgedaald [met de tweede tabletten]. En het Herbeeuwse woord *wajjakheel* is een uitdrukking voor ‘iets doen verrichten,’ d.w.z. dat hij niet zelf de mensen verzamelde, maar zij werden verzameld op zijn bevel en de vertaling van Onkelos luidt: „Hij deed vergaderen” [en niet: „Hij verzamelde”] (*Rasji*).

Ramban verklaart: De uitdrukking „de hele gemeente Israël” duidt op de mannen en de vrouwen, want iedereen droeg bij aan het werk voor het Heiligdom. Dus nadat hij reeds eerder Aharon en de vorsten en al de Israëlieten geboden had – d.w.z. al de mannen die bij Mosjé waren toen Hasjem tegen hem sprak op de berg Sinai (vs. 34:32 – gebood Mosjé opnieuw dat het volk verzameld zou worden, nadat hij de Tabletten met de Tien Geboden gebroken had en nadat hij de doek voor zijn gezicht gedaan had [vs. 33], mannen, vrouwen en kinderen. Het is mogelijk dat dit gebeurde op de dag na zijn afdaling van de berg en hij vertelde hen over het Heiligdom, waarover hij eerder was geboden, voordat hij de Tabletten brak. [*Ramban* volgt hier, zoals overal elders, zijn mening dat Tora geschreven is in chronologische volgorde: eerst wordt (in hfd. 25-30) over de bouw van het Heiligdom verteld, en daarna over de zonde van het gouden kalf (in hfd. 32). De daadwerkelijk bouw daarvan werd uitgesteld tot na Mosjé’s bemiddeling en de volledige verzoening van G-d met Israël. *Rasji* echter, volgt het principe dat er geen strikte chronologische volgorde in de vertellingen van Tora is en hij schrijft (in zijn commentaar op 31:18: „De gebeurtenis met het gouden kalf vond plaats geruime tijd voordat het gebod van de bouw van het Heiligdom gegeven werd.] Want nadat Hasjem met hen verzoend werd en Mosjé het tweede stel Tabletten gaf en ook een nieuw verbond met hen sloot, dat G-d in hun midden zou gaan, keerde Hij terug tot hen, zoals Hij zei (25:8): „Laat hen voor Mij een Heiligdom maken, zodat ik te midden van hen kan wonen.” Daarom vertelde Mosjé hen nu alles wat hem van te voren geboden was.

²Zes dagen mag arbeid verricht worden, maar de zevende dag zal heilig voor jullie zijn, een absolute rustdag ter ere van Hasjem; ieder die daarop werk verricht, zal gedood worden.

Zes dagen – Hij liet het verbod betreffende de Sjabbat voorafgaan aan het bevel omtrent de vervaardiging van het Heiligdom, om daarmee te zeggen dat de bouw daarvan de Sjabbat niet mag opzijschuiven (*Rasji*).

Nu liet Mosjé de hele gemeente Israël verzamelen en zei tegen hen: ... een absolute rustdag ter ere van de Hasjem zal het zijn – Dit leert ons dat Mosjé de gewoonte invoerde om de mensen op Sjabbat te verzamelen, om te luisteren naar het voorlezen van de Tora (*Midrasj*).

Zes dagen mag arbeid verricht worden maar de zevende dag zal heilig voor jullie zijn – Hier beschrijft Tora het werk van een Jood gedurende de week als een passieve inspanning – „Zes dagen mag arbeid verricht worden” [niet „zes dagen zul je werken”]. Want de Jood beschouwt zijn inspanning van zijn werkdag niet als de bron van zijn onderhoud, maar alleen maar als een „schaal” waarin hij G-ds zegen opvangt (*De Chassidische Meesters*).

Zes dagen mag arbeid verricht worden. En de zevende dag zal heilig zijn... En iedere man, die wijs van hart is, zal komen en alles maken wat G-d geboden heeft... (35:2, 10) – Waarom plaatst Tora het gebod om te stoppen met werken naast het gebod om aan het Heiligdom te werken? Om ons te leren dat iemand alleen schuldig is aan overtreding van Sjabbat als hij een aandeel heeft in de bouw van het Heiligdom: zij zaaiden (de kruiden waarvan de kleurstoffen gemaakt werden voor de tapijten en gordijnen); daarom zul jij ook niet zaaien (op Sjabbat). Zij oogsten (die kruiden); daarom zul jij ook niet oogsten (op Sjabbat). Zij laadden de planken van de grond [hetgeen publiek terrein is] op de wagens [hetgeen privéterrein is]; daarom mag jij ook geen voorwerp overbrengen van publiek terrein naar privéterrein (*Talmoed en Rasji, Sjabbat 49b*).

Dus het Misjkan definiëert niet alleen het soort werk dat op Sjabbat verboden is, maar ook het soort werk waar een Jood zich de overige zes dagen van de week mee moet bezighouden, namelijk werken aan de bouw van een huis voor G-d met materiaal uit het fysieke leven (*Rabbi Schneur Zalman van Liadi*).

³Jullie zult in al jullie woningen geen vuur aansteken op de Sjabbat-dag.

Je zult geen vuur aansteken – Sommigen van onze Geleerden zeggen: vuur aansteken treedt als een verbod uit [d.w.z. het verbod op vuur aansteken eigenlijk al inbegrepen is in het algemene verbod van vs. 2 dat geen arbeid verricht mag worden op Sjabbat. Echter, het wordt hier apart vermeld, om ons mee te delen dat overtreding van dit verbod niet met de dood gestraft wordt, zoals overtredingen van de andere verboden van Sjabbat, maar dat de overtreding van dit verbod gestraft wordt al andere verboden van Tora, namelijk met geseling]; en anderen zeggen dat het uittreedt om te verdelen [d.w.z. dat men voor de overtreding van elk van de 39 verboden van Sjabbat apart gestraft wordt en niet pas wanneer men alle 39 verboden overtreden heeft, maar wie één van die 39 verboden overtreedt, wordt daarvoor gestraft, wie er twee overtreedt, wordt tweemaal gestraft, enz.] (*Rasji* op basis van Sjabbat 70a, Sanhedrin 35b en Pesachiem 5b).

Je zult geen vuur aansteken op Sjabbat – *Ramban* verklaart: De bedoeling van dit vers is duidelijk dat het op Sjabbat ook verboden is om voedsel te bereiden, want in vs. 2 wordt gezegd: „Ieder die daarop werk verricht, zal gedood worden.” En Hij vertelt verder dat zij ook geen vuur mogen aansteken om te koken en te bakken en te braden, want daar is vuur voor nodig. Dit moest hier expliciet gezegd worden, omdat hier niet staat: „Ieder die wat voor werk dan ook doet,” zoals er in de Tien Geboden staat (20:10): „Dan zul je generlei werk verrichten.” Echter hier staat alleen maar: „werk,” zonder verdere specificatie.

⁴Verder zei Mosjé tegen de gemeente Israël: dit is hetgeen Hasjem geboden heeft, om te zeggen:

Dit is hetgeen Hasjem geboden heeft – Dit is hetgeen Hasjem *mij* geboden heeft om *tegen jullie* te zeggen (*Rasji*).

⁵Nemen jullie van julliezelf een heffing ter ere van Hasjem; al wie genereus van hart is, zal het brengen, een gift voor Hasjem: goud, zilver en koper;

Genereus van hart – Omdat iemands hart hem tot vrijgevigheid kan aanmoedigen, wordt hij „genereus van hart” genoemd. En ik heb reeds de giften voor het Heiligdom en de vervaardiging ervan nader verklaard op de plaats waar het geboden wordt (*Rasji*).

Sforno verklaart: Ieder die een willig hart heeft, d.w.z. geef vrijwillig, het zal niet met geweld van jullie worden afgedwongen.

Zal het brengen, een gift voor Hasjem – *Sforno* vertaalt: „Laat het hem brengen, samen met het offer voor Hasjem,” d.w.z., hij zal zijn vrijwillige gave brengen, samen met de niet-vrijwillige, maar verplichte gave van de halve sjekel per hoofd.

Goud, zilver en koper – Goud vertegenwoordigt de zuiverheid en de perfectie van de *tsaddiek*. Zilver symboliseert het grote verlangen van de *Ba'al Tesjoeva* (iemand die tot inkeer gekomen is) naar de nabijheid van G-d, een verlangen dat vele malen sterker is dan dat van een *tsaddiek*, omdat hij verlangt van veraf (de letters KSF die voor het Hebreeuwse woord *KèSèF* [zilver] staan, kunnen ook gelezen worden als *KaSaF* dat „verlangen naar” betekent) [Hebreeuws wordt geschreven zonder klinkers]. Koper, de minste van deze drie metalen, symboliseert de goede daden van de zondaar. G-ds woning op aarde is alleen compleet wanneer het alledrie bevat (*De Lubavicher Rebbe*).

Mosjé moest het volk wel vertellen van al het werk dat voor het Heiligdom gedaan moest worden, opdat zij veel giften zouden geven, want „het werk is groot” (I Kronieken 29:1) (*Ramban*).

MISJNA VAN DE WEEK

Berachot – Hoofdstuk 6

Misjna 5

¹Als men een beracha heeft gezegd over de wijn vóór de maaltijd, dan heeft men de wijn ná de maaltijd bevrijd². Als men een beracha gezegd heeft over het bijgerecht³, dat vóór de maaltijd was, dan heeft men het nagerecht bevrijd. Als men over het brood een beracha gezegd heeft, bevrijdt men het bijgerecht⁴, [maar als men een beracha gezegd heeft] over het bijgerecht, bevrijdt dat niet het brood⁵ Beit Sjammai zegt: [het bevrijdt] ook niet het voedsel uit de [kook-] pot⁶.

Aantekeningen bij misjna 6:5

1. Opmerking vooraf: Brood was in vroegere tijden het hoofdbestanddeel van de maaltijd en alles wat men daarbij at, zoals een ei, kaas, groenten en vlees, vis, etc. werd als bijgerecht beschouwd. Daarom maakt de beracha over brood de rest vrij. Ook het drinken. Maar niet de wijn, want wijn heeft zelfstandige betekenis, het wordt gebruikt om o.a. kiddoesj en havdala over te zeggen. Ook bij *Brit Mila* of een huwelijksceremonie worden speciale berachot over wijn gezegd. Daarom moet men een aparte beracha over wijn zeggen, die de andere dranken vrij maakt. Echter vruchten eet men in het algemeen niet bij de maaltijd maar als dessert erna. Vroeger, in de tijd van de Misjna was het de gewoonte die vruchten als dessert na de maaltijd te eten, met wijn. Dat behoorde dan niet tot de maaltijd, maar vormde een nagerecht zonder brood op zichzelf. Deze voorschriften over „na de maaltijd” zijn niet meer van toepassing tegenwoordig, want wij beschouwen alles als te behoren tot de maaltijd, tot de *birkat hamazon* (*Tossafot*).

2. **Dan heeft men de wijn ná de maaltijd bevrijd:** [D.w.z., men hoeft dan geen beracha te zeggen voor de wijn na de maaltijd (die men drinkt voordat men *birkat hamazon* gezegd heeft)]. Deze woorden gelden voor Sjabbat en feestdagen, waar men gewend is wijn te drinken na de maaltijd, en als men de beracha over de wijn zegt vóór de maaltijd, zegt men de beracha met dat in gedachte [d.w.z. dat hij (bewust of onbewust) al de wijn na de maaltijd in gedachte heeft als hij de beracha vooraf zegt]. Maar op andere dagen, wanneer het niet de vaste gewoonte is om na de maaltijd wijn te drinken, bevrijdt de [beracha die men voor de] wijn vóór de maaltijd gezegd heeft, niet de wijn die men na de maaltijd drinkt [van een beracha]. En alle „na de maaltijd”, dat de Misjna ons leert, wil zeggen: nadat men „zijn handen van het brood heeft verwijderd”, [maar] nog vóór de *birkat hamazon*. (RAV) [D.w.z., men is gestopt met brood eten en is ook niet meer van plan nog brood te eten. Wanneer men *birkat hamazon* gezegd heeft, is de maaltijd zeker beëindigd en wie daarna nog wijn drinkt (b.v. de wijn waarover men de *birkat hamazon* gezegd heeft) moet men zeker opnieuw een beracha maken en daar geldt de Misjna niet voor].

3. **Het bijgerecht** (Hebreeuws: *parpèret*): Alles dat bij het brood gegeten wordt, zoals vlees, eieren en vis, noemt men *parpèret*. Soms diende men een voorgerecht op, om de maaltijd langer uit te rekken, en na de maaltijd bracht men nagerechten, nadat men „zijn handen verwijderd had van het brood.” (RAV) [D.w.z. nadat men met de hoofdmaaltijd en het eten van brood gestopt was.]

4. De beracha voor het brood, *hamotsie*, bevrijdt alles wat men tijdens de maaltijd eet; echter een dessert dat na de maaltijd gegeten wordt (voordat men de *birkat hamazon* gezegd heeft) vereist een aparte beracha (*tifèret Jisraël*).

5. Maar hij kan daarmee wel ander voedsel bevrijden, waaronder „voedsel dat in een pan gekookt is.” [zie noot 6]

Er is een regel betreffende de berachot over voedsel, dat wanneer men twee soorten voedsel tegelijk eet, waarvan één het hoofdvoedsel is en het andere is van minder belang en wordt gegeten als een bijgerecht van het hoofdvoedsel, dan zegt men alleen een beracha over het hoofdvoedsel, en over het bijgerecht zegt men geen beracha. Daar brood doorgaans het hoofdvoedsel is en het overige dat men tijdens de maaltijd eet als bijgerecht beschouwd wordt, zegt men alleen een beracha over het brood en deze beracha (Gezegend ... die het brood voortbrengt uit de aarde) bevrijdt dan alle andere soorten voedsel van een aparte beracha. Zie ook Misjna 6:7.

6. [Omdat het gemaakt is van dezelfde ingrediënten als brood, kan het niet bevrijd worden met een beracha over een bijgerecht. Dit is dus een mening in strijd met de eerst genoemde mening in de misjna.]

Voedsel uit de [kook-] pot: Zoals fijngestampt graan [graanvlokken] of gerstekorrels [pap], of meel in water gekookt, zoals noedels en dergelijke. En sommigen zeggen dat de *parpèret* van onze Misjna brood is dat in een pan geweekt is, en dat niet meer het uiterlijk van brood heeft. Daarover zegt men de beracha: *Boree minei mezonot* [Die de verschillende soorten voedsel geschapen heeft]. [Wanneer brood zijn uiterlijk als brood verliest, zelfs al was het oorspronkelijk gebakken in een oven, dan verliest het zijn status van brood en men zegt er niet meer de gewone beracha over brood voor.] Nu begrijpen wij waarom het nodig was [voor de Misjna om te vermelden] dat „[maar als men een beracha gezegd heeft] over het bijgerecht, bevrijdt dat niet het brood”. [De Misjna leert ons dat het brood niet bevrijd wordt met de beracha over het meelproduct dat in een pan gekookt was] ondanks dat dit ook een soort brood is. Echter [volgens de eerste mening in de Misjna, die het niet met *Beit Sjammai* eens is] bevrijdt het [d.w.z. de beracha over zulk voedsel, over *parpèret*] wel ander voedsel dat in een pan gekookt werd [en dat dezelfde beracha *Boree minei mezonot*] vereist. Maar de school van Sjammai meent, dat zoals een beracha over de *parpèret* het brood niet bevrijdt van een beracha, zo kan het ook ander voedsel in een pan bereid niet bevrijden. Maar de halacha is niet volgens *Beit Sjammai* (RAV).

Wekelijkse Halacha Serie

HILCHOT BERACHOT

**Gebaseerd op de Kitsoer Sjoelchan Aroech, Misjna Beroera, Sja'arei Halacha,
WeZot Haberacha en Haberacha Kehilchata
Samengesteld door Zwi Goldberg**

Aflevering 20

Hoofdstuk IV - Birkat Hamazon (Dankgebed na de maaltijd)

A. De verplichting van Birkat Hamazon

1. Het is een gebod van Tora om, nadat men brood gegeten heeft, *Birkat Hamazon* – het dankgebed na de maaltijd – te zeggen, zoals er geschreven staat (*Dewariem* 8:10): „Wanneer je gegeten hebt en verzadigd bent, zul je Hasjem je G-d zegenen.”

2. De hoeveelheid brood die men moet eten om Birkat Hamazon te zeggen is minstens de hoeveelheid van een *kezajit* – olijf-grootte¹. Maar men moet een beracha vooraf zeggen voor iedere minimale hoeveelheid voedsel die men eet, want het is verboden om te genieten van iets van deze wereld zonder daar eerst toestemming voor te hebben gevraagd door er een beracha voor te maken². Een olijf-grootte is de hoeveelheid die bij Rabbijnse wet vereist is, maar volgens Tora-wet is men pas verplicht Birkat Hamazon te zeggen als men zoveel gegeten heeft, dat men verzadigd is, want er staat geschreven: „Wanneer je gegeten hebt en verzadigd bent.” *Sefer HaChinoech* schrijft dat deze hoeveelheid voor ieder persoon verschillend is³. Echter, Rasji schrijft dat het de hoeveelheid is die de gemiddelde mens verzadigt⁴. Deze hoeveelheid van een *kezajit* moet gegeten worden binnen een bepaalde tijd, die men *toch kedei achilat pras* noemt. Een *kezajit* is tussen de 27 en 44 cm³, *kedei achilat pras* is tussen de 2 en 9 minuten, een en ander volgens de verschillende *poskiem*.

3. Men moet zitten als men de Birkat Hamazon zegt. Men zit rechtop en leunt niet, want dat is arrogant, en men hoort ontzag voor zijn Schepper te hebben⁵

4. Men zegt de Birkat Hamazon op de plaats waar men gegeten heeft. Wanneer men van zijn plaats is opgestaan voordat men Birkat Hamazon gezegd heeft, dan moet men terug gaan naar zijn plaats en daar de beracha zeggen. Maar wanneer men niet terug kan gaan en de beracha zegt op de plaats waar men zich zijn fout realiseert, dan is dat volgens *Rambam* in orde, maar volgens de *Rosj* en *Rabeinoe Jona* moet men altijd teruggaan naar zijn plaats⁶.

5. Wanneer men brood gegeten heeft en niet zeker meer weet, of hij de Birkat Hamazon gezegd heeft, dan moet men het alsnog zeggen, omdat, wanneer men twijfelt over een gebod van Tora, men moet verzwaren⁷. Dit geldt echter alleen als men verzadigd is, want alleen dan is de Birkat Hamazon een voorschrift van Tora (zie boven §2), maar als men minder dan dat gegeten heeft, is het voorschrift van Birkat Hamazon van de Rabbijnen en dan hoeft men in geval van twijfel niet streng te zijn. Maar het beste is dan om nog een stuk brood te eten en daarna de beracha te zeggen⁸.

6. Men kan het dankgebed na de maaltijd nog zeggen totdat het voedsel verteerd is, dat is zolang men zich nog verzadigd voelt, maar zodra men weer trek krijgt, is de tijd verstreken⁹. Dit geldt echter alleen als men van tafel is opgestaan, maar bij uitgebreide feestmaaltijden, bijvoorbeeld ter gelegenheid van mitswa, waar men vaak uren lang aan tafel zit en het brood al verteerd is, mag men toch nog de naberacha zeggen, want men eet er allerlei andere hapjes tussendoor, zodat het alles bij elkaar als één maaltijd beschouwd kan worden¹⁰. Wanneer men echter slechts een kleine hoeveelheid heeft gegeten, of alleen maar vruchten, dan mag men slechts binnen 72 minuten de naberacha zeggen¹¹.

5. Wanneer Birkat Hamazon gezegd wordt na de maaltijd, dan hoeft men geen aparte naberacha te zeggen over ander voedsel dat men tijdens de maaltijd gegeten heeft, zelfs niet voor voedsel waarvoor men wel een aparte voor-beracha moet zeggen, als men ze tijdens de maaltijd eet of drinkt, zoals druiven of wijn¹².

1. Sj.A. O.Ch. 184:6.

2. M.B. 184:21.

3. M.B. 184:22.

4. Sja'ar Hatsioen 184:24.

5. Sj.A. 183:9.

6. ib. 184:1.

7. ib. 184:4.

8. M.B. 184:15.

9. Sj.A. 184:5.

10. M.B. 185:18.

11. M.B. 185:20.

12. Sj.A. 177:1.

Kabbala 3 - De tien Sefirot

by Rabbi Shimon Leiberman

Een kabbalistisch begrip dat de veelvuldigheid van de manifestaties van G-d in de wereld verklaart en dat ons helpt begrijpen hoe G-d waarlijk één is.

De bouwblokken van de kabbalistische terminologie zijn de Tien *Sefirot*. Dit zijn de tien emanaties – uitstralingen – van „licht” waardoor G-d in contact staat met Zijn wereld.

Wanneer kabbala op de verschillende gebeurtenissen kijkt, die zich in deze wereld hebben voorgedaan, of de verschillende geboden in Tora, dan classificeert en beschrijft het hen in termen van deze verschillende vormen van interactie.

Voordat we deze Tien Sefirot en hun gebruik beschrijven, moeten we aandacht schenken aan een fundamenteel probleem.

DE EENHEID VAN G-D TEGENOVER DE TIEN SEFIROT

Jodendom heeft het principe van de Eenheid van G-d bovenaan geplaatst. Een Jood verklaart tweemaal per dag: „Hoor, Israël, Hasjem is onze G-d, Hasjem is Eén.”

Wanneer we spreken of de martelaren die hun leven gaven voor de Almachtige – met name zij die gedwongen werden om tot het Christendom over te gaan – dan spreken we over mensen die gemarteld werden voor G-ds *eenheid*.

Hoe is dit idee, de basis van ons geloof, te verenigen met het idee van de Tien Emanaties, hetgeen lijkt in te houden dat G-d meer is dan één?

Deze vraag werd gesteld door de Rivasj (14e eeuw). Zijn antwoord komt kort gezegd hierop neer: G-ds eenheid vis-a-vis de Tien Sefirot kan vergeleken worden met een zonnestraal die een prisma passeert. Aan de ene kant van de prisma hebben we één straal licht, aan de andere kant zien we een straal met zeven kleuren. Degene die aan de andere kant zit, ervaart dit alsof er vele lampen zijn die verschillende kleurschakeringen uitstralen, terwijl er in werkelijkheid slechts één lamp is. De veelkleurige regenboog is een „vertekening” die gecreëerd wordt door het prisma, waar het licht doorheen ging.

Laten we wat meer specifiek zijn in deze illustratie van Tien tegenover Eén, met betrekking tot de G-ddeijke interactie met de wereld.

Stel je voor, een kind zoent zijn moeder, slaat zijn broer en spiekt bij een proefwerk. Voor een leek zijn elk van deze gedragingen een aparte gebeurtenis, met zijn eigen ratio en eigen innerlijke drijfkracht. Maar als een psycholoog naar al deze gebeurtenissen kijkt en ze analyseert, verklaart hij: „Dit zijn allemaal symptomen van één onderliggend probleem. Het kind verlangt zijn moeders liefde en aandacht. Daarom zoent hij haar en daarom slaat hij zijn jongere broertje, want die „steelt” zoveel van haar aandacht, en hij bedriegt bij zijn schooltest, opdat hij overspoeld wordt door haar liefde en aandacht voor hem, omdat hij die test zo goed gemaakt heeft.” Dus de hele serie gebeurtenissen, hoe tegenstrijdig sommige ook lijken, hebben één enkele betekenis.

DE SCHIJNBARE TEGENSTRIJDIGHEDEN

Dit geldt ook voor ons begrip van G-ds interactie met de mensheid. We ervaren zulk een grote variatie van gebeurtenissen, zo overweldigend diffuus en zo vreemd tegenstrijdig.

Daar is de G-d Die nieuw leven blaast in een pas geboren baby en Die de laatste ademtocht uit een stervende man haalt. Daar is de G-d die de Holocaust liet gebeuren, en de G-d Die een nietig zwak Joods volk meer dan drieduizend jaar liet bestaan. Daar is de G-d die sommige mensen een schitterend lichaam geeft, en de G-d Die schijnbaar de aangeboren invalide een leven lang laat lijden.

Van onze kant van de prisma zijn al deze gebeurtenissen onvergelijkbaar met elkaar. Toch erkennen we dat ze het werk zijn van één G-d, met één doel, met één enkel actieplan voor de wereld.

Dus de Tien Sefirot zijn de verschillende manieren waarop wij G-d ervaren door Zijn handelingen binnen de wereld, terwijl we ten stelligste geloven in de Eenheid van G-d.

Het volgende is een letterlijke vertaling van deze tien manieren. Je wordt geadviseerd niet te veel betekenis te hechten aan deze vertalingen, want de meeste van deze uitdrukkingen zijn hoogst metafoor en hun betekenis heeft weinig gemeen met hun letterlijke vertaling. We zullen ze in de komende artikelen nader onderzoeken.

De Tien Sefirot zijn:

<i>Keter</i> – kroon,	<i>Tivèret</i> – schoonheid,
<i>Chochma</i> – wijsheid,	<i>Netsach</i> – overwinnig
<i>Bina</i> – begrip,	<i>Hod</i> – ontzag
<i>Chessed</i> – aardigheid,	<i>Jesod</i> – fundering,
<i>Gevoera</i> – kracht,	<i>Malchoet</i> – monarchie

Soms worden de eerste drie in deze lijst vervangen door *Chochma*, *Bina* en *Da'at* (i.p.v. *Keter*, *Chochma* en *Bina*).

(wordt vervolgd)

MITSWOT VAN DE WEEK